

تحلیل شاخص‌های مدیریتی موثر بر توسعه محلات شهری (مطالعه موردی: شهرکنگان)

مسعود تقوایی (استاد تمام دانشکده جغرافیای دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران)

m.taghvaei@geo.ui.ac.ir

حلیمه پیرالو (کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران، نویسنده مسئول)

hpiralou@yahoo.com

چکیده

پیامدهای حاصل از فرایند برنامه‌ریزی و مدیریت شهری غیرمشارکتی به اذعان متخصصان حوزه شهری چندان موفقیت‌آمیز نبوده است. بر این اساس در پی گسترش شهرنشینی پارادایمی از نگاه حکومتی به نگاه حکمروایی شکل گرفته و لزوم رویارویی با چالش‌های جدید برآمده از رشد شهرنشینی موجب دگرگونی اساسی در دیدگاه‌ها و رویکردهای مدیریت شهری شده است. از این رو هدف پژوهش حاضر اولویت‌بندی شاخص‌های مدیریتی موثر در توسعه شهرکنگان است. نوع پژوهش از نظر هدف توسعه‌ای و از نظر روش توصیفی، تحلیلی و پیمایشی می‌باشد. اطلاعات مورد نیاز با مطالعه منابع کتابخانه‌ای، اسنادی و همچنین مطالعات میدانی بدست آمده و تجزیه و تحلیل اطلاعات با روش AHP انجام شده است. جامعه آماری پژوهش شامل ۹۰ نفر از کارشناسان و متخصصان حوزه برنامه‌ریزی و مدیریت شهری می‌باشند که حجم نمونه به روش گلوله‌برفی تعیین شده است. بر اساس نتایج تحلیل سلسله‌مراتبی معیارهای مدیریتی/سیاسی و اجتماعی/فرهنگی به ترتیب در اولویت اول و دوم قرار گرفته‌اند. همچنین با توجه به رتبه‌بندی‌ها در مدل AHP محلات چهار و دو به ترتیب با امتیاز ۰,۱۶۷ و ۰,۱۸۱ دارای رتبه‌های اول و دوم و رتبه‌های آخر به محلات هشت و ده تعلق گرفته است و در نهایت پیشنهاد می‌شود زیرمعیارهایی چون مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی مسئولان، انگیزش و بینش راهبردی، عدالت اجتماعی، جامعه‌محوری و اقدام جمعی، اقدامات عمرانی و زیرساخت‌های شهری و مدیریت و دانش زیست‌محیطی در اولویت‌های برنامه‌ریزی این شهر قرار گیرند.

کلیدواژه‌ها: توسعه شهری، مدیریت شهری، نظریات مدیریتی، AHP، شهرکنگان

۱. مقدمه

امروزه مناطق شهری موتور توسعه و کاتالیزور نوآوری و خلاقیت هستند (مدیروس و واندرزوت^۱، ۲۰۲۰، ص. ۱). هزاره سوم آغازگر تحولات عدیده‌ای در ساختار مدیریت شهری شده (نظریان و رحیمی، ۱۳۹۲، ص. ۱۲۶) که نشان می‌دهد ماهیت آن با توسعه همه‌جانبه و پایدار سیستم شهری درآمیخته است (فیروزی و همکاران، ۱۳۹۸، ص. ۸۹۲). بنابراین جهت حل مسائل شهری راهبردهای مدیریتی همچون رویکرد سنتی و رویکردهای مدیریت نوین مطرح می‌باشد (حاجی‌لو و همکاران، ۱۳۹۷، ص. ۱۴۵). اما رویکرد سنتی جهت همخوانی با رویکردهای نوین باید اهداف سخت‌گیرانه‌تری داشته باشد (خلوفی^۲ و همکاران، ۲۰۲۱، ص. ۳۴۴)، چرا که رویکردهای جدید شیوه‌های سنتی تعامل دولت، شهروند، بخش خصوصی را تغییر می‌دهند (انگین^۳ و همکاران، ۲۰۲۰، ص. ۱۴۶).

ساختار مدیریت شهری در ایران نیز با چالش‌هایی مواجه است که علت عمده آن عدم مشارکت مردم (کماسی و حسینی، ۱۳۹۳، ص. ۱۳۶)، متعدد بودن مراجع و سازمان‌های مسئول (پوراحمد و همکاران، ۱۳۹۲، ص. ۳۲) و وابستگی امور محلی به دولت مرکزی می‌باشد (عزیزی و همکاران، ۱۳۹۱، ص. ۶)؛ که در این موارد کشور شاهد وجود مشکلات ساختاری و تشکیلاتی، تخصصی و بودجه‌ای در اداره امور شهرها بوده و مدیریت شهری در تنگنا قرار می‌گیرد (شیعه، ۱۳۸۲، ص. ۳۹).

در چنین شرایطی همگام با توسعه کلانشهرها، شهرهای میزبان صنعت نفت و گاز نیز با پدیده رشد انفجارگونه شهری مواجه می‌شوند؛ فراز و فرود این پدیده معمولاً از یک الگوی واحد در کل جهان تبعیت می‌کند؛ اما روش برخورد و مدیریت این شهرها در راستای پایداری آنها در نظام‌های سیاسی و سیستم‌های برنامه‌ریزی متفاوت است. شهرکنگان از توابع استان بوشهر و شهرستان کنگان، یکی از شهرهای استراتژیک کشور محسوب می‌شود؛ به گونه‌ای که میزان ۴۰ درصد ذخایر نفت و ۶۰ درصد گاز طبیعی از مجموع ذخایر کشوری در محدوده این شهر واقع است. از منظر اقتصادی نیز پالایشگاه‌های پارس جنوبی در شهرهای کنگان و عسلویه از لحاظ میزان سهم در محصول ناخالص داخلی رتبه قابل توجهی دارد. لذا موقعیت استراتژیکی ویژه و اشتغال‌زایی مناسب در حوزه شهر کنگان موجب گردیده که این شهر در ردیف مهاجرپذیرترین شهرهای کشور قرار گیرد. لکن به رغم توانمندی‌های توسعه همه‌جانبه کنگان در زیربخش‌های اقتصادی و تجاری شامل انرژی، پتروشیمی، صنایع دریایی، مناطق ویژه، گردشگری، صنعت و ...، متأسفانه در بخش‌های مختلف خصوصاً در بخش مدیریت شهری، دارای مسائل و چالش‌هایی است که حرکت توسعه را در این شهر کند و آن را جزء

1 Medeiros & van der zwet
2 Kheloufi
3 Engin

شهرهای کمتر توسعه یافته قرار می دهد. به همین جهت این پژوهش سعی نموده با بررسی ابعاد و شاخص های نظریات مدیریتی موثر در توسعه شهری به ارائه اولویت بندی مناسب جهت برنامه ریزی و تخصیص منابع و امکانات مدیریتی پردازد؛ تا در محلات شهر کنگان از نظر این امکانات توازن برقرار گردد. بنابراین با توجه به شدت پیامدهای منفی صنعت نفت و گاز در سطح محلی، لازم است نهادهای مدیریتی در تمام سطوح ملی، منطقه ای و محلی خود را موظف بدانند که نسبت به این پیامدها در منطقه حساس باشند.

بدین منظور مدیریت شهری باید به برنامه ریزی، سازماندهی فعالیت های شهری و نظارت بر عملکرد آنها پردازد (تقوایی و صفرآبادی، ۱۳۹۰، ص. ۳۶)؛ زیرا خلاقیت در شهر اجرای دو اصل مشارکت و کارآمدی را ممکن می سازد (پورباقری^۱ و همکاران، ۲۰۲۲، ص. ۳۰۲)، تا ظرفیت سازی و توسعه پایدار شهری حاصل شود (ایکسیو^۲ و همکاران، ۲۰۲۰، ص. ۳). لذا جهت دستیابی به این مهم تنوع رویکردهای مدیریت شهری ضروری است (دلاس^۳ و همکاران، ۲۰۱۹، ص. ۲).

بنابراین می توان ارتباطاتی بین رویکردهای مدیریت شهری تشخیص داد: رویکرد اقتصاد سیاسی (دالمیدا^۴، ۲۰۱۸، ص. ۴) و انتخاب عمومی خلاف نظریات قدرت در اجتماعات محلی بوده و به نقد پلورالیسم می پردازند (مولر^۵، ۲۰۱۵، ص. ۳۸۷)؛ لذا ساختار، نهاد و کنشگران عوامل اقتصاد سیاسی هستند (پورنومو^۶ و همکاران، ۲۰۲۱، ص. ۱۶). توانمندسازی مفهومی گسترده است (مکدونالد^۷ و همکاران، ۲۰۲۲، ص. ۱) که با مشارکت رابطه متقابل دارد (تلس^۸، ۲۰۱۲، ص. ۲۰). لازمه دموکراسی نیز گروه های متعدد قدرت است و سرمایه اجتماعی عامل توانمندسازی و حکمروایی خوب می باشد (کوتانویک^۹ و همکاران، ۲۰۱۶، ص. ۷۳).

اهمیت سازمان های مردم نهاد در اداره شهرها مشهود است (بسلی^{۱۰}، ۲۰۱۶، ص. ۳۵۷)، اما مدیریت یکپارچه باید جایگزین رویکرد سنتی شود (رجب صلاحي و همکاران، ۱۳۹۸، ص. ۲۶۲)؛ تا با روش های نوین توانمند شده (استریل کاوسکی^{۱۱} و همکاران، ۲۰۱۶، ص. ۲۲۷) و از مدل های بالا به پایین فاصله بگیرد (انگین و همکاران، ۲۰۲۰، ص. ۱۴۶). مشارکت پذیری نیز از عوامل ایجاد سرمایه اجتماعی و مبنای توسعه پایدار محله ای بوده (دیکین^{۱۲} و همکاران، ۲۰۱۴، ص. ۴۲) که اهمیت آن در مواجهه با شهرنشینی سریع روشن است (لی^{۱۳} و همکاران، ۲۰۲۰، ص. ۹). توسعه پایدار مهمترین راهبرد برای بهبود شرایط موجود شهرها (هاشمی و همکاران،

1 Pourbagheri

2 Xu

3 Dallas

4 de Almeida

5 Mueller

6 Purnomo

7 Macdonald

8 Teles

9 Cvetanovic

10 Besley

11 Strielkowski

12 Deakin

13 Li

۱۳۹۷، ص ۱۲) و هدف آن ارتقاء کیفیت زندگی شهروندان می‌باشد (بیسواس^۱ و همکاران، ۲۰۱۹، ص ۲۲۵) که در آن دولت نقش هماهنگ‌کننده را ایفا می‌کند (لیو^۲ و همکاران، ۲۰۲۱، ص ۱۱).

حکمروایی خوب پیش‌نیاز توسعه پایدار (میر و آئوریا کومبه^۳، ۲۰۱۹، ص ۱) و هسته اصلی استراتژی توسعه شهری است (ریزتر^۴، ۲۰۰۸، ص ۶۵). لذا جهت اجرای آن باید نقش حکومت مرکزی کاسته شود (مدیروس و واندرزوت، ۲۰۲۰، ص ۱۵).

در این رابطه به برخی از مطالعات خارجی و داخلی پرداخته می‌شود:

ویرتودس^۵ (۲۰۱۶)، در مطالعه خود نقاط قوت و ضعف نقش حکمروایی در مقیاس محلی را موثر توصیف نموده و به این نتیجه رسیده که نیاز به شناسایی فرایندهای استفاده شده به وسیله دولت محلی برای تسهیلات، مشارکت جامعه محلی در تصمیم‌گیری برنامه‌ریزی فضایی در شهر یا محله است.

اسمیت^۶ (۲۰۱۸)، با تأکید بر خدمات اقتصادی، اجتماعی مدیریت نشان داد که اولویت اصلی در خدمات‌رسانی شهری، مدیریت محلی بر اساس پیوند شهروندان و مدیران است.

محمدخیر^۷ و همکاران (۲۰۲۰)، پژوهشی با عنوان شهر پایدار و توانمندسازی جامعه از طریق اجرای نظارت جامعه‌محور انجام داده‌اند. نتایج نشان می‌دهد که نظارت جامعه‌محور نه تنها با فراهم کردن بستری برای مشارکت در محیط‌زیست به نفع جامعه محلی است؛ بلکه مستقیماً در جهت پایداری شهرها و دستور کار محلی به مسئولان کمک می‌کند.

ساگی^۸ و همکاران (۲۰۲۲)، مطالعه‌ای انجام داده‌اند که نتایج آن پیشنهاد یک سیستم هوشمند و پویا با هدف تعریف مناسب‌ترین حوزه‌ها برای مدیریت شهری است. چارچوب پیشنهادی می‌تواند به صورت دوره‌ای به تعریف واحدهای فضایی همگن (محله‌ها) کمک کند و امکان طراحی سیاست‌های شهری متناسب با هر یک از آنها را فراهم آورد.

رضایی آقامیرلو و همکاران (۱۳۹۸)، در پژوهشی به بررسی الگوی فعلی مدیریت کلانشهر تبریز از بعد توانایی‌های مدیریت بهینه و مناسب اقدام به مطالعه شکاف موجود بین سیستم سنتی و رویکرد مدیریت استراتژیک نموده‌اند. نتایج بیانگر تاثیرات و توانایی‌های مدیریت استراتژیک در مدیریت بهینه کلانشهر تبریز است.

1 Biswas

2 Liu

3 Meyer & Auriacombe

4 Rizter

5 Virtudes

6 Smit

7 Muhamad khair

8 Sagi et al

پوراحمد و همکاران (۱۳۹۷)، در پژوهشی با عنوان حکمروایی خوب در محله‌های شهری به بررسی مولفه‌های حکمروایی خوب شهری در ابعاد محله‌های شهری می‌پردازد و با دیدی منطقه‌ای و محلی به بررسی این مفهوم می‌پردازد.

تقوایی و همکاران (۱۴۰۱)، در پژوهشی به شناسایی ضعف‌ها و قوت‌های نظام مدیریت شهری کلانشهر تهران و در نهایت ارائه راهکارهایی برای تحقق مدیریت یکپارچه در این کلانشهر پرداخته‌اند. نتایج نشان از مدیریت بخشی و جداگانه در شهر، به رغم توان بسیار در زمینه توسعه مدیریت هماهنگ و یکپارچه دارد.

بررسی کلی مطالعات بیانگر این است که پژوهشی صورت نگرفته که به صورت جامع به مساله مدیریت شهری با همه رویکردهای ارائه شده در این راستا توجه داشته باشد؛ و شاخص‌های نظریات مدیریتی موثر بر توسعه شهری را در ابعاد مختلف در نظر بگیرد. بلکه مطالعاتی که انجام شده عمدتاً شاخص‌های یک نظریه را در نظر گرفته است. به همین منظور در پژوهش حاضر کوشش شده تا با بررسی ابعاد و شاخص‌های رویکردهای (اقتصاد سیاسی، توانمندسازی، دموکراسی شهری، مدیریت محله‌محور، سرمایه اجتماعی، مدیریت شهری سنتی، NGO^۱، انتخاب عمومی، مشارکت شهری، کثرت‌گرایی، مدیریت یکپارچه شهری، توسعه پایدار، حکمروایی خوب و استراتژی توسعه شهری) به ارائه اولویت‌بندی مناسب شاخص‌های مدیریتی موثر در توسعه شهر کنگان جهت برنامه‌ریزی و تخصیص منابع و امکانات مدیریتی پرداخته شود؛ تا در محلات شهر از نظر این امکانات توازن برقرار گردد.

۲. روش‌شناسی

پژوهش انجام‌یافته از نظر هدف توسعه‌ای و از نظر روش توصیفی، تحلیلی و پیمایشی می‌باشد. اطلاعات مورد نیاز با روش‌های میدانی و همچنین مطالعات منابع کتابخانه‌ای و اسنادی و استفاده از مطالعات نظریه‌پردازان مربوط به (اقتصاد سیاسی، توانمندسازی، دموکراسی شهری، مدیریت محله‌محور، سرمایه اجتماعی، مدیریت شهری سنتی، NGO، انتخاب عمومی، مشارکت شهری، کثرت‌گرایی، مدیریت یکپارچه، توسعه پایدار، حکمروایی خوب و استراتژی توسعه شهری) بدست آمده است. پس از استخراج و مقایسه شاخص‌های رویکردهای مورد نظر، شاخص‌های مشترک و مهم استخراج شد که در قالب پنج بعد کالبدی، زیست‌محیطی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و مدیریتی، سیاسی می‌باشد و پایه شاخص‌های مورد مطالعه را تشکیل می‌دهد. جامعه آماری پژوهش شامل کارشناسان و متخصصان حوزه شهری است؛ که برای انتخاب نمونه روش نمونه‌گیری گلوله‌برفی استفاده شد و در این روش از قبل تعداد افرادی که باید در پژوهش شرکت داشته باشند مشخص گردید و جمع‌آوری داده‌ها تا زمانی ادامه پیدا کرد که داده‌های جدید با داده‌های قبلی تفاوت نداشت و اشباع نظری افراد صورت گرفت؛ که در نهایت بین ۹۰ نفر از جامعه آماری پرسشنامه توزیع شد. همچنین

1 Non governmental organization

جهت تجزیه و تحلیل یافته‌ها از تکنیک AHP استفاده شده است. جهت اولویت‌بندی شاخص‌ها و رتبه‌بندی محلات شهرکنگان نسبت به شاخص‌های مدیریتی پرسشنامه ahp در ابعاد مختلف توسط کارشناسان مربوطه تکمیل شد؛ با توجه به شاخص‌های متعددی که در هر بعد وجود داشت، از روش تصمیم‌گیری چندشاخصه AHP استفاده شد. پس از مقایسه زوجی و وزن‌دهی به معیارها و زیرمعیارهای رویکردهای مدیریتی و اولویت‌بندی آنها گزینه‌های پژوهش نیز که محلات ده‌گانه شهرکنگان است، نسبت به معیارها و زیرمعیارها ارزیابی شده و رتبه‌بندی محلات صورت گرفت.

جدول ۱. شاخص‌های مشترک رویکردهای مدیریتی موثر بر توسعه شهری

استراتژی توسعه شهری	حکومولای خیر	توسعه پایدار	مدیریت یکپارچه	کثرت گرایی	مشارکت شهری	انتخاب عمومی	NGO	مدیریت سنتی	سرمایه اجتماعی	مدیریت محله محور	دموکراسی شهری	توانمندسازی	اقتصاد سیاسی	شاخص		ابعاد
														کالبدی	زیست محیطی	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۱-۱	اقدامات عمرانی و زیرساخت‌های شهری	کالبدی
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۱-۲	رعایت قوانین و مدیریت توسعه شهری	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۱-۳	اولویت‌بندی پروژه‌ها و کاهش زمان اجرای طرح‌ها	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۱-۴	منطقه‌گرایی و طرح‌های توسعه منطقه‌ای	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۱-۵	کیفیت و ایمنی معابر و ساختمان‌ها	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۱-۶	ظرفیت‌سازی و بهینه‌سازی	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۱-۷	زیبایی‌شناسی و هماهنگی سلسله‌مراتبی	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۱-۸	تاب‌آوری شهری	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۱-۹	یکپارچگی و انسجام	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۱-۱۰	پویایی فضای شهری	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۱-۱۱	کاهش فضاهای فرسوده و آسیب‌پذیر	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۱-۱۲	شهرک‌های صنعتی و قابل توسعه	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۱-۱۳	بازآفرینی و بازسازی	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۱-۱۴	کالبدمحوری و مقیاس طرح‌ها	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۱-۱۵	استانداردهای مناسب کاربری	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۱-۱۶	تفکیک فضایی و تقسیمات شهری	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۱-۱۷	وضعیت تراکم و سرانه‌های شهری	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۲-۱	زیست‌پذیری و مطلوبیت چشم‌انداز	زیست محیطی
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۲-۲	مدیریت و دانش زیست‌محیطی	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۲-۳	استفاده معقول از منابع و امکانات	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۲-۴	انتشار گازه‌های گلخانه‌ای و آمادگی مدیریت بحران	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	۲-۵	بهینه‌سازی مصرف انرژی	

شاخص														ابعاد		
استراتژی توسعه شهری	حکمرانی خوب	توسعه پایدار	مدیریت یکپارچه	کثرت گرایی	مشارکت شهری	انتخاب عمومی	NGO	مدیریت سنتی	سرمایه اجتماعی	مدیریت محله محور	دموکراسی شهری	توانمندسازی	اقتصاد سیاسی			
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	ویژگی ها و موقعیت طبیعی	۲-۶	اقتصادی
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	آمایش و برنامه ریزی فضایی	۲-۷	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	ساماندهی و تعادل زیست محیطی	۲-۸	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	کاهش آلودگی ها	۲-۹	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	تغییرات اقلیمی و آب و هوایی	۲-۱۰	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	اجتناب از تولید بیش از حد ضایعات	۲-۱۱	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	حفظ تنوع زیستی	۲-۱۲	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	ظرفیت های طبیعی - اجتماعی	۲-۱۳	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	تناسب معماری با اقلیم و جغرافیا	۲-۱۴	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	ارزیابی اثرات زیست محیطی شهری	۲-۱۵	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	سهم نفت و رشد نرخ فروش	۳-۱	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	بهره وری و ارزش افزوده	۳-۲	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	سیاست های مالی و پولی	۳-۳	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	برنامه ریزی و صنعت گردشگری	۳-۴	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	امنیت روابط اقتصادی	۳-۵	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	کاهش هزینه ها و ارتقاء کیفیت خدمات	۳-۶	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	تمرکززدایی مالی و نفع عامه	۳-۷	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	آموزش مقررات و مدیریت کسب و کار	۳-۸	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	رویکرد تجاری و بازار محوری	۳-۹	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	نقش دولت در اقتصاد	۳-۱۰	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	تامین بودجه و سرمایه گذاری	۳-۱۱	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	برابری در رشد اقتصادی و نبود فساد	۳-۱۲	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	حمایت و تقویت اقتصاد خلاق و رقابتی	۳-۱۳	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	سرانه تولید و منابع درآمد پایدار شهری	۳-۱۴	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	اثر تحریم ها و شوک های ارزی بر اقتصاد شهر	۳-۱۵	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	محله محوری	۴-۱	اجتماعی / فرهنگی
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	جامعه محوری و اقدام جمعی	۴-۲	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	شرکت در انتخابات	۴-۳	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	عدالت اجتماعی	۴-۴	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	الگوهای رفتاری و بینش فردگرا	۴-۵	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	تعاملات اجتماعی	۴-۶	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	افزایش سطح تحصیلات و آگاهی اجتماعی	۴-۷	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	ویژگی های جمعیت شناختی	۴-۸	

شاخص														ابعاد		
استراتژی توسعه شهری	حکمرانی خوب	توسعه پایدار	مدیریت یکپارچه	کثرت گرایی	مشارکت شهری	انتخاب عمومی	NGO	مدیریت سنتی	سرمایه اجتماعی	مدیریت محله محور	دموکراسی شهری	توانمندسازی	اقتصاد سیاسی			
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	تعامل مدیران شهری و شهروندان	۴-۹	مدیریتی / سیاسی
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	مقابله با مشکلات اجتماعی	۴-۱۰	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	شرکت افراد ذی نفع در مدیریت	۴-۱۱	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	کارآمدی بخش عمومی	۴-۱۲	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	وحدت و انسجام اجتماعی	۴-۱۳	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	آزادی و حقوق بشر	۴-۱۴	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	کثرت طلبی جامعه مدنی	۴-۱۵	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	امنیت اجتماعی	۴-۱۶	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	ارتقاء سرزندگی - تنوع و نشاط شهری	۴-۱۷	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	وظایف شهروندی	۴-۱۸	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	مسئولیت پذیری و پاسخگویی مدیران و مسئولان	۵-۱	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	انگیزش و بینش راهبردی	۵-۲	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	محاسبه پذیری	۵-۳	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	پشتیبانی و حمایت	۵-۴	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	انتقادپذیری و تقلیل تعارض	۵-۵	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	شمولیت و جامع نگری	۵-۶	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	اعتمادسازی و اعتبارسنجی	۵-۷	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	پذیرش و مطلوبیت	۵-۸	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	مدیریت استراتژیک و هوشمند	۵-۹	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	کاهش موازی کاری و بوروکراسی اداری	۵-۱۰	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	پیامد و اثربخشی	۵-۱۱	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	سازگاری و انعطاف پذیری	۵-۱۲	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	تصمیم گیری و جهت گیری توافقی	۵-۱۳	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	رقابت پذیری	۵-۱۴	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	استقلال و ثبات سیاسی	۵-۱۵	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	قانون مندی و مشروعیت اجتماعی	۵-۱۶	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	زیرساخت اطلاعاتی و عدم استفاده از رانت های اطلاعاتی	۵-۱۷	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	تمرکززدایی و تفویض اختیار به مردم	۵-۱۸	
*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	کارایی و شفافیت عملکرد سازمان ها	۵-۱۹	

مآخذ: مک لالین^۱ ۱۹۷۳، استرن^۲ ۱۹۹۳، سازمان ملل^۳ ۲۰۰۲، بانک توسعه آسیا^۴ ۲۰۰۴، اسکات^۵ ۲۰۰۵، اتحاد شهرها^۶ ۲۰۰۶، المودی^۷ ۲۰۰۸، ویکینی^۸ ۲۰۱۱، یوان. هیئات^۹ ۲۰۱۲، چواب^{۱۰} ۲۰۱۶، توک^{۱۱} و همکاران ۲۰۱۷، پروتیک^{۱۲} و همکاران ۲۰۱۸، مدیروس و واندرزوت^{۱۳} ۲۰۲۰، لادیس و جتلمن^{۱۴} ۲۰۲۱، سازمان شهرداریها و دهیاریها، (۱۳۸۸)، تقوایی و همکاران (۱۳۸۸)، تقوایی و صفراآبادی (۱۳۹۲)، محمدی و رفیعی (۱۳۹۵)، رضایی و کریمی (۱۳۹۵)، حاجی علی زاده و همکاران (۱۳۹۵)، سبحانی و همکاران (۱۳۹۸)، باقری و همکاران (۱۳۹۸)، زیاری و همکاران (۱۳۹۹)، پارسا و همکاران (۱۳۹۹)، سعادتپور علویق و همکاران (۱۴۰۰).

رویکردهای چهارده گانه مدیریتی مورد بحث در پژوهش حاضر به ترتیب زمانی مورد بررسی قرار گرفته و بررسی مطالعات نشان دهنده آن است که این رویکردها در جهت تکمیل و ارتقاء یکدیگر شکل گرفته اند؛ به گونه ای که با در نظر گرفتن شاخص های هر نظریه و مقایسه تفاوتها و تشابهات نظریات مدیریتی موثر در توسعه شهری در ابعاد مختلف مشخص می شود که این نظریات مطابقت بسیاری با یکدیگر دارند؛ بنابراین در این پژوهش ابتدا هر کدام از نظریات (اقتصاد سیاسی، توانمندسازی، دموکراسی شهری، مدیریت محله محور، سرمایه اجتماعی، مدیریت شهری سنتی، NGO، انتخاب عمومی، مشارکت شهری، کثرت گرایی، مدیریت یکپارچه، توسعه پایدار، حکمروایی خوب و استراتژی توسعه شهری) مطالعه و بررسی شد. سپس شاخص های نظریه پردازان و مطالعات داخلی و خارجی هر کدام از این نظریات استخراج و دسته بندی شد. در مرحله بعد شاخص های به دست آمده رویکردهای مورد نظر که حاصل مطالعات نظریه پردازان و پژوهشگران هر نظریه بود با هم مقایسه شده و شاخص های مهم و مشترک این نظریات در راستای توسعه مطلوب شهر کنگان مورد بررسی و تحلیل قرار گرفت. پس از مطالعه و استخراج شاخص های هر نظریه در ابعاد کالبدی، زیست محیطی، اقتصادی، اجتماعی / فرهنگی و مدیریتی / سیاسی در نهایت شاخص های ابعاد مورد نظر در نظریات با هم مقایسه و بررسی شدند و شاخص های مشترک این ابعاد با هم تلفیق شد. بر این اساس با توجه به حجم بالا و طولانی بودن جداول شاخص های تمام نظریات مطروحه و منابع استفاده شده، در این پژوهش تنها جدول نهایی شاخص هایی که در جهت توسعه مطلوب شهری مشترک بوده و در منابع ذکر شده تکرار شده بود ارائه گردید.

1 Mc Laughlin

2 Stren

3 UNDP

4 Asian Development Bank

5 Scout

6 Cities Alliance

7 Almudi

8 Vicini

9 UN Habitat

10 Schwab

11 Tuke et al

12 Protik

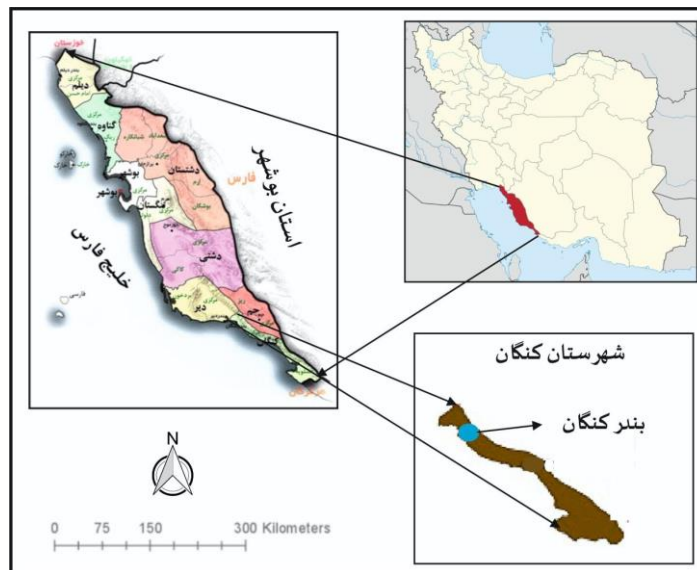
13 Medeiros & Van der zwet

14 Ladies and Gentlemen

بر این اساس و با توجه به ماهیت پویا و زنده شهر کنگان پیاده‌سازی تک‌جانبه این رویکردهای مدیریتی سودی برای این شهر نخواهد داشت؛ بلکه با بهره‌گیری از مجموعه این نظریات و رویکردها متناسب با موقعیت و ویژگی‌های شهر کنگان می‌توان نیل به توسعه پایدار و مطلوب شهر را انتظار داشت.

۱.۲. محدوده مورد مطالعه

شهرستان کنگان از توابع استان بوشهر است که با وسعت ۴۶۵ کیلومترمربع در فاصله ۲۱۰ کیلومتری جنوب شرقی مرکز استان واقع شده و ۲,۶ درصد از مساحت آن را دربرمی‌گیرد. مرکز این شهرستان شهر کنگان است و موقعیت جغرافیایی آن به طول ۵۲ درجه و ۵ دقیقه نسبت به گرینویچ و عرض ۲۷ درجه و ۵۰ دقیقه نسبت به استوا در ارتفاع ۱۰ متری از سطح دریا واقع شده است. بر اساس آخرین تقسیمات سیاسی استان بوشهر در سال ۱۳۹۹ شهرستان کنگان دارای ۲ بخش، ۲ شهر و ۲ دهستان بوده است. کنگان شهری خطی است که در دشت شیب‌دار بر روی رسوبات آبرفتی و دانه‌ریز ساحلی قرار گرفته و از شرق به ارتفاعات کوه کنگان و از غرب به خلیج فارس محدود شده و محور ارتباطی بوشهر- بندرعباس از شمال آن می‌گذرد (سالنامه آماری استان بوشهر، ۱۳۹۹). بر اساس نتایج سرشماری سال ۱۳۹۵ شهر کنگان دارای ۶۰۱۸۷ نفر جمعیت بوده که رتبه سوم استان را به خود اختصاص داده است. سازمان فضایی و کالبدی این شهر طبق طرح تفصیلی مصوب ۱۳۹۰ دارای ۱۰ محله است. هوای این شهر بسیار گرم و مرطوب است؛ به طوری که دما در ماه‌های گرم به ۴۵ تا ۵۰ درجه می‌رسد و حداقل دما، ۱۸ الی ۱۰ درجه است که در ماه‌های آذر و دی اتفاق می‌افتد. بنا به گزارش سازمان هواشناسی میانگین بارندگی در شهر کنگان ۱۸۰ میلی‌متر در سال است (زمانی، ۱۳۹۳: ۱۲). بر اساس آمار ارائه شده از حیث اقتصادی شهر کنگان در سال ۶۵ چند نقشی بوده و در سال ۷۵ نقش بازرگانی داشته است؛ اما از سال ۹۰ به بعد به شدت نقش صنعتی به خود گرفته است (ملاکی، ۱۳۹۸: ۱۶۰). لازم به ذکر است که منطقه ویژه اقتصادی پارس جنوبی نیز در مجاورت شهر کنگان قرار دارد؛ به طوری که فاصله این شهر تا سایت یک این منطقه ۴۵ کیلومتر و تا سایت ۲، ۱۰ کیلومتر است. این حوزه دارای ۴۵۰ تریلیون فوت مکعب گاز معادل حدود ۸ درصد کل منابع گازی جهان است (سالنامه آماری استان بوشهر، ۱۳۹۹).

شکل ۱. نقشه موقعیت بندرکنگان در کشور ایران، منبع: نگارنده (گان)؛ ۱۴۰۱

۳. یافته‌های پژوهش

۳.۱. تعیین ساختار سلسله‌مراتبی جهت توسعه شهرکنگان

در ارزیابی هر موضوع معیار اندازه‌گیری یا شاخص نیاز است و انتخاب شاخص‌های مناسب، منجر به انجام مقایسه درست بین آلترناتیوها می‌شود. تحلیل سلسله‌مراتبی از ابزارهای توانمند در این مورد است (تقوایی و کیومرثی، ۱۳۹۱، ص. ۹۶)، که معیارهای کمی و کیفی را در تصمیم‌گیری و مقایسه‌های منطقی ترکیب می‌کند؛ تا اهمیت نسبی عناصر را در سطوح سلسله‌مراتبی اندازه‌گیری نموده و گزینه‌های موجود در پایین‌ترین سطح سلسله‌مراتب را ارزیابی کند (پورباقری و همکاران، ۲۰۲۲، ص. ۳۰۴). بر این اساس در راستای رویکردهای مدیریتی موثر در توسعه شهری در ابعاد کالبدی، زیست‌محیطی، اقتصادی، اجتماعی/ فرهنگی و مدیریتی/ سیاسی، ۸۴ شاخص مشترک از نظریات مورد مطالعه استخراج شد. ده محله شهرکنگان به عنوان گزینه‌های پژوهش با استفاده از تحلیل سلسله‌مراتبی مورد بررسی و اولویت‌بندی قرار گرفت.

۳.۲. وزندهی به معیارها (مقایسه دو به دو)

در مرحله نخست، ابعاد اصلی به صورت زوجی با هم مقایسه شدند. همانطور که در جدول (۲) مشاهده می‌شود، معیار مدیریتی/ سیاسی با ضریب ۰,۴۰۳ اولویت اول و معیار اجتماعی/ فرهنگی با ضریب ۰,۲۸۴ اولویت دوم را به خود اختصاص داده است. در مرتبه سوم معیار اقتصادی با ضریب ۰,۲۰۲ قرار گرفته و در نهایت رتبه‌های چهارم و پنجم مربوط به معیارهای کالبدی و زیست‌محیطی با ضریب ۰,۰۸۱ و ۰,۰۳۲ می‌باشد. همچنین با

توجه به یافته‌های پژوهش و مقایسات زوجی انجام شده محله چهار با امتیاز 0.181 دارای رتبه اول، محله دو با امتیاز 0.167 رتبه دوم، محله سه با امتیاز 0.103 رتبه سوم، محله هفت با امتیاز 0.1 رتبه چهارم، محله پنج و نه در رتبه پنجم، محله یک در رتبه ششم، محله شش در رتبه هفتم، محله هشت در رتبه هشتم و محله ده در رتبه نهم قرار گرفته است.

جدول ۲. مقایسه زوجی ابعاد اصلی رویکردهای مدیریتی

ابعاد	کالبدی	زیست‌محیطی	اقتصادی	اجتماعی/ فرهنگی	مدیریتی/ سیاسی	وزن
کالبدی	1	3	0.2	0.2	0.2	0.081
زیست‌محیطی	0.33	1	0.2	0.14	0.14	0.032
اقتصادی	5	5	1	0.33	0.2	0.202
اجتماعی/ فرهنگی	5	7	3	1	0.2	0.284
مدیریتی/ سیاسی	5	7	5	5	1	0.403
مجموع امتیازات						۱,۰۰
نرخ ناسازگاری						0.1

منبع: یافته‌های پژوهش؛ ۱۴۰۱

کالبد هر شهری متأثر از عوامل موجود در همان شهر می‌باشد. بنابراین توجه به کالبد فیزیکی شهرها بدون در نظر گرفتن عوامل دیگر بی‌معنا خواهد بود. رشد و توسعه سریع شهر کنگان طی سال‌های اخیر بدون توجه به عوامل موثر بر آن سبب شده که توسعه شهری سندرومی و بی‌برنامه را تجربه کند. از این رو شناخت زیرمعیارهای این بعد و توجه به آنها ضروری می‌نماید. بعد کالبدی در راستای رویکردهای مدیریتی موثر در توسعه شهر کنگان بر اساس ۱۷ زیرمعیار مورد ارزیابی قرار گرفت. همانطور که در جدول (۳) مشخص است، زیرمعیار تاثیر رعایت قوانین و مدیریت توسعه شهری با ضریب ۳,۷، اولویت اول را به خود اختصاص داده است. زیرساخت‌ها برای توسعه، عملکرد و شکوفایی شهری امری حیاتی هستند و پایه و اساس رشد شهرها را فراهم می‌کنند؛ بنابراین وضعیت اقدامات عمرانی و زیرساخت‌های شهری با ضریب ۳,۰۶، در اولویت دوم قرار دارد. از اهداف طرح‌های توسعه شهری بررسی وضعیت شبکه معابر و دستیابی به شرایط مطلوب ترافیکی است. در این راستا عوامل متعددی به شکل مستقیم و غیرمستقیم بر وضعیت ترافیکی شهر تاثیر می‌گذارد. کیفیت ساختمان‌های شهر نیز از جمله معیارهای مسکن پایدار و مناسب در کشورهای توسعه‌یافته است. لذا وضعیت کیفیت و ایمنی معابر و ساختمان‌های شهر، با ضریب ۲,۹۷ اولویت سوم را به خود اختصاص داده‌اند. در ردیف آخر زیرمعیارهای میزان برخورداری از تراکم و سرانه‌های شهری متعادل و اثر تفکیک فضایی و تقسیمات شهری در مدیریت بهینه توسعه شهر با ضریب ۰,۴۶ و ۰,۴۱ قرار گرفته‌اند؛ که این شاخص‌ها نیز در ترسیم وضعیت کالبدی و اجتماعی شهر اهمیت بسیاری دارند و پایش تغییرات آنها به کارشناسان و مدیران

شهری به منظور آگاهی از روند تحولات شهر یاری می‌رساند. از طرفی تقسیمات شهری ابزاری برای تقسیم شهر به واحدهای کوچک‌تر جهت مدیریت مناسب‌تر و بهتر است؛ که تدوین آن مبتنی بر برنامه‌ریزی و وجود عوامل سه‌گانه شهر، شهروند و مدیریت شهری است.

جدول ۳. مقایسه دو به دو شاخص‌های بعد کالبدی

کالبدی	۱-۱	۱-۲	۱-۳	۱-۴	۱-۵	۱-۶	۱-۷	۱-۸	۱-۹	۱-۱۰	۱-۱۱	۱-۱۲	۱-۱۳	۱-۱۴	۱-۱۵	-۱۶ ۱	-۱۷ ۱	وزن
۱-۱	1	3	4	3	4	3	3	4	3	3	2	4	3	4	3	2	3	۰,۰۹۹
۱-۲	0.33	1	5	4	3	5	5	5	5	5	4	4	3	5	2	4	4	۰,۱۲۳
۱-۳	0.25	0.2	1	3	3	2	3	2	3	4	3	3	4	4	3	2	3	۰,۰۸۳
۱-۴	0.33	0.25	0.33	1	3	4	4	3	4	4	3	4	3	3	3	3	3	۰,۰۸۷
۱-۵	0.25	0.33	0.33	0.33	1	5	6	4	3	4	4	4	4	4	3	4	3	۰,۰۹۶
۱-۶	0.33	0.2	0.5	0.25	0.2	1	4	4	4	4	3	4	4	5	3	5	4	۰,۰۸۸
۱-۷	0.33	0.2	0.33	0.25	0.16	0.25	1	2	3	2	2	3	4	2	2	4	2	۰,۰۵۴
۱-۸	0.25	0.2	0.5	0.33	0.25	0.25	0.5	1	5	4	4	4	4	4	6	4	4	۰,۰۸۱
۱-۹	0.33	0.2	0.33	0.25	0.33	0.25	0.33	0.2	1	3	3	4	3	4	2	3	2	۰,۰۵۲
۱-۱۰	0.33	0.2	0.25	0.25	0.25	0.25	0.5	0.25	0.33	1	3	3	3	2	2	2	2	۰,۰۳۹
۱-۱۱	0.5	0.25	0.33	0.33	0.25	0.33	0.5	0.25	0.33	0.33	1	5	2	4	2	3	3	۰,۰۴۴
۱-۱۲	0.25	0.25	0.33	0.25	0.25	0.25	0.33	0.25	0.25	0.33	0.2	1	3	3	3	3	3	۰,۰۳۶
۱-۱۳	0.33	0.33	0.25	0.33	0.25	0.25	0.25	0.25	0.33	0.33	0.5	0.33	1	3	3	4	3	۰,۰۳۳
۱-۱۴	0.25	0.2	0.25	0.33	0.25	0.2	0.5	0.25	0.25	0.5	0.25	0.33	0.33	1	3	3	3	۰,۰۲۶
۱-۱۵	0.33	0.5	0.33	0.33	0.33	0.33	0.5	0.16	0.5	0.5	0.5	0.33	0.33	0.33	1	4	2	۰,۰۲۳
۱-۱۶	0.5	0.25	0.5	0.33	0.25	0.2	0.25	0.25	0.33	0.5	0.33	0.33	0.25	0.33	0.25	1	2	۰,۰۱۴
۱-۱۷	0.33	0.25	0.33	0.33	0.33	0.25	0.5	0.25	0.5	0.5	0.33	0.33	0.33	0.33	0.5	0.5	1	۰,۰۱۳
مجموع امتیازات																		۱,۰۰
نرخ ناسازگاری																		0.1

منبع: یافته‌های پژوهش؛ ۱۴۰۱

شیوه مدیریت محیط‌زیست شهرها یکی از عوامل مهم در موفقیت یا عدم موفقیت اداره مطلوب شهرهاست. برای نمونه یکی از علل گرمایش در سطح جهانی افزایش گازهای گلخانه‌ای است که این موضوع در شهرهای نفت‌خیز و دارای ظرفیت‌های گازی به علت تولیدات صنایع مربوطه و آلودگی‌های ناشی از آن دوچندان می‌باشد. از این رو برنامه‌ریزان و مدیران شهرها باید آمادگی و دانش کافی جهت مدیریت بحران‌های این‌چنینی داشته باشند. بندرکنگان که به علت برخورداری از صنعت نفت و گاز با خیل مهاجران روبروست، با مسائلی همچون افزایش بی‌برنامه جمعیت شهری و به تبع آن مشکلات زیست‌محیطی و مسائل اجتماعی- فرهنگی

مواجهه است. به همین دلیل بعد زیست محیطی در این پژوهش بر اساس ۱۵ زیرمعیار سنجیده شده است؛ با توجه به جدول (۴) اولویت اول با ضریب ۰,۱۲۷ مربوط به زیرمعیار تاثیر مدیریت و دانش زیست محیطی است؛ که برای این مهم نیاز به چارچوبی است که ضمن نگاه همه جانبه و سیستمی به محیط زیست، با استفاده از آن بتوان با نگاه علمی منسجم، زنجیره علی و معلولی وضعیت موجود محیط زیست را شناخت تا در سیاست گذاری و برنامه ریزی در جای مناسب تمرکز نمود. انتشار گازهای گلخانه ای ناشی از فعالیت های اقتصادی و مصرف انرژی های فسیلی عامل مهمی در گرمایش جهانی است. برای نمونه دی اکسید کربن، اکسید نیتروژن و متان از مهمترین آلاینده های متصاعد از صنعت پتروشیمی است. بنابراین اولویت دوم با ضریب ۰,۱۰۶ مربوط به برآورد شهر از نظر انتشار گازهای گلخانه ای و آمادگی برای مدیریت بحران می باشد. از مهمترین آثار منفی توسعه شهری و شهرنشینی به خطر انداختن محیط زیست، استفاده بی رویه از منابع و امکانات موجود و تهدید حیات بشر در آینده است؛ از این رو اولویت سوم را استفاده معقول از منابع و امکانات با ضریب ۰,۱۰۴ به خود اختصاص داده و در ردیف آخر نیز ارزیابی پیامدها و اثرات زیست محیطی شهری و برنامه ریزی جهت ایجاد تناسب بین معماری با اقلیم و جغرافیا با ضریب ۰,۰۱۵ و ۰,۰۱۹ قرار گرفته اند.

جدول ۴. مقایسه دو به دو شاخص های بعد زیست محیطی

زیست محیطی	۲-۱	۲-۲	۲-۳	۲-۴	۲-۵	۲-۶	۲-۷	۲-۸	۲-۹	۲-۱۰	۲-۱۱	۲-۱۲	۲-۱۳	۲-۱۴	۲-۱۵	وزن
۲-۱	1	2	4	1	2	2	3	3	1	2	2	4	3	4	2	0.09
۲-۲	0.5	1	4	4	5	5	3	3	3	3	3	5	3	4	3	0.13
۲-۳	0.25	0.25	1	3	3	3	3	3	3	4	4	4	2	3	4	0.10
۲-۴	1	0.25	0.33	1	3	3	4	3	3	4	2	5	5	4	3	0.11
۲-۵	0.5	0.2	0.33	0.33	1	5	4	3	2	4	3	5	4	4	3	0.10
۲-۶	0.5	0.2	0.33	0.33	0.2	1	2	3	2	2	3	2	2	2	3	0.06
۲-۷	0.33	0.33	0.33	0.25	0.25	0.5	1	4	2	3	4	5	4	3	3	0.08
۲-۸	0.33	0.33	0.33	0.33	0.33	0.33	0.25	1	2	3	3	4	2	3	2	0.06
۲-۹	1	0.33	0.33	0.33	0.5	0.5	0.5	0.5	1	3	3	5	5	4	4	0.07
۲-۱۰	0.5	0.33	0.25	0.25	0.25	0.5	0.33	0.33	0.33	1	2	4	5	4	3	0.06
۲-۱۱	0.5	0.33	0.25	0.5	0.33	0.33	0.25	0.33	0.33	0.5	1	5	4	4	4	0.06
۲-۱۲	0.25	0.2	0.25	0.2	0.2	0.5	0.2	0.25	0.2	0.25	0.2	1	4	2	2	0.03
۲-۱۳	0.33	0.33	0.5	0.2	0.25	0.5	0.25	0.5	0.2	0.2	0.25	0.25	1	2	3	0.02
۲-۱۴	0.25	0.25	0.33	0.25	0.25	0.5	0.33	0.33	0.25	0.25	0.25	0.5	0.5	1	2	0.02
۲-۱۵	0.5	0.33	0.25	0.33	0.33	0.33	0.33	0.5	0.25	0.33	0.25	0.5	0.33	0.5	1	0.02
مجموع امتیازات																۱,۰۰
نرخ ناسازگاری																0.1

منبع: یافته های پژوهش؛ ۱۴۰۱

با تحولات اقتصاد جهانی توجه به معیارهای موثر در این زمینه می‌تواند در توسعه و پایداری اقتصاد شهری نیز راهگشا باشد. پرداختن به موضوعاتی چون تاثیر سهم نفت و گاز و نرخ فروش خروجی پتروشیمی‌ها، توجه به برنامه‌ریزی صنعت گردشگری و ارزش‌افزوده آن، تحلیل و برآورد اثر شوک‌های ارزی بر اقتصاد شهر در قالب معیارهای اقتصادی معنا یافته که هرکدام تاثیر بسزایی در پایداری اقتصاد شهرکنگان دارند. این شهر دارای ظرفیت‌های بالایی در بخش نفت و گاز و پتروشیمی است و این موضوع باعث شده تا این منطقه به عنوان قطب اقتصادی و انرژی کشور شناخته شود. بر این اساس در بعد اقتصادی ۱۵ زیرمعیار مورد بررسی قرار گرفت که اولویت اول با ضریب ۰,۱۲۱، مربوط به زیرمعیار تاثیر سهم نفت و رشد نرخ فروش است. چندین دهه است که صنعت گردشگری به عنوان راهبردی کلیدی برای ایجاد فرصت‌های شغلی، افزایش درآمد صادرات و نیروی محرکی برای توسعه منطقه‌ای محسوب شده است؛ از این رو اولویت دوم با ضریب ۰,۱۰۶، مربوط به برنامه‌ریزی و صنعت گردشگری است. اولویت سوم با ضریب ۰,۱۰۲، مربوط به وضعیت بهره‌وری و ارزش‌افزوده می‌باشد؛ زیرا ارزش‌افزوده مهم‌ترین متغیر اقتصادی است که در محاسبه شاخص‌های بهره‌وری مورد استفاده قرار می‌گیرد. با توجه به اهمیت نرخ ارز در اقتصاد کشور و تغییرات سریع سیاست‌های نرخ ارز در ساختار اقتصادی لازم است ضمن شناسایی عوامل موثر بر آن، توصیه‌های سیاستی مناسب تدوین گردد که در اولویت آخر برآورد اثر تحریم‌ها و شوک‌های ارزی بر اقتصاد شهر با ضریب ۰,۰۱۷ و سرانه تولید و منابع درآمد پایدار شهری با ضریب ۰,۰۲۱ قرار دارد. در نتیجه یک سیستم تامین مالی پایدار باید به استمرار پایداری درآمد شهرداری کمک کند. یعنی در طول سال مستمر بوده و با توجه به شرایط اقتصادی حاکم بر مدیریت شهری اجراشدنی باشند.

جدول ۵. مقایسه دو به دو شاخص‌های بعد اقتصادی

اقتصادی	۳-۱	۳-۲	۳-۳	۳-۴	۳-۵	۳-۶	۳-۷	۳-۸	۳-۹	۳-۱۰	۳-۱۱	۳-۱۲	۳-۱۳	۳-۱۴	-۱۵ ۳	وزن
۳-۱	1	5	3	4	4	3	3	5	4	2	2	4	5	2	2	0.12
۳-۲	0.2	1	4	3	3	4	3	3	4	2	3	3	3	3	2	0.10
۳-۳	0.33	0.25	1	5	4	3	4	4	3	2	2	3	3	3	2	0.10
۳-۴	0.25	0.33	0.2	1	4	4	3	5	4	4	5	3	3	3	3	0.11
۳-۵	0.25	0.33	0.25	0.25	1	5	4	4	4	4	5	3	2	2	2	0.09
۳-۶	0.33	0.25	0.33	0.25	0.2	1	5	4	3	3	3	3	2	3	2	0.08
۳-۷	0.33	0.33	0.25	0.33	0.25	0.2	1	4	4	5	3	2	4	4	3	0.08
۳-۸	0.2	0.33	0.25	0.2	0.25	0.25	0.25	1	3	3	4	5	4	4	3	0.07
۳-۹	0.25	0.25	0.33	0.25	0.25	0.33	0.25	0.33	1	5	4	4	4	3	2	0.06
۳-۱۰	0.5	0.5	0.5	0.25	0.25	0.33	0.2	0.33	0.2	1	3	3	4	3	2	0.05
۳-۱۱	0.5	0.33	0.5	0.2	0.2	0.33	0.33	0.25	0.25	0.33	1	4	4	2	2	0.04
۳-۱۲	0.25	0.33	0.33	0.33	0.33	0.33	0.5	0.2	0.25	0.33	0.25	1	4	4	3	0.04

وزن	۱۵-۳	۳-۱۴	۳-۱۳	۳-۱۲	۳-۱۱	۳-۱۰	۳-۹	۳-۸	۳-۷	۳-۶	۳-۵	۳-۴	۳-۳	۳-۲	۳-۱	اقتصادی
0.03	3	4	1	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.25	0.5	0.5	0.33	0.33	0.33	0.2	۳-۱۳
0.02	3	1	0.25	0.25	0.5	0.33	0.33	0.25	0.25	0.33	0.5	0.33	0.33	0.33	0.5	۳-۱۴
0.02	1	0.33	0.33	0.33	0.5	0.5	0.5	0.33	0.33	0.5	0.5	0.33	0.5	0.5	0.5	۳-۱۵
۱,۰۰	مجموع امتیازات															
0.1	نرخ ناسازگاری															

منبع: یافته‌های پژوهش؛ ۱۴۰۱

شهروندان هر شهری از عناصر مهمی است که بدون آنها وجود شهر بی‌معناست. لذا جمعیت قابل توجه شهرکنگان ضرورت توجه به بعد اجتماعی / فرهنگی را در جهت پایداری این شهر ضروری می‌نماید. بنابراین این بعد با ۱۸ زیرمعیار مورد ارزیابی قرار گرفت. انجام مطالعات شهری با دیدگاه عدالت اجتماعی یکی از رویکردهای مهم با هدف توزیع عادلانه امکانات، تسهیلات و خدمات شهری در محلات و مناطق مختلف شهر است. به طوری که هیچ محله یا منطقه‌ای نسبت به منطقه دیگر از نظر برخورداری برتری فضایی نداشته باشد. از این رو زیرمعیار میزان برخورداری از عدالت اجتماعی با ضریب ۰,۱۱۲ در اولویت اول قرار دارد. در این راستا کاربری‌ها و خدمات شهری از جمله عوامل موثر و مفیدند که به پاسخگویی نیازهای جمعیتی، افزایش منفعت عمومی و توجه به استحقاق و شایستگی افراد می‌توانند با برقراری عادلانه‌تر، ابعاد عدالت فضایی- اجتماعی را برقرار نمایند. بنابراین جامعه‌محوری و اقدام جمعی با ضریب ۰,۰۹۵ در اولویت دوم و وضعیت محله‌محوری با ضریب ۰,۸۴ و در اولویت سوم قرار گرفته‌اند. در اولویت چهارم اثر افزایش سطح تحصیلات و آگاهی اجتماعی با ضریب ۰,۰۸۲ قرار دارد؛ که این شاخص از جمله شاخص‌های مورد استفاده پژوهشگران در حوزه تاب‌آوری شهری است؛ و هر چه میزان باسوادی بالاتر باشد بلوغ فرهنگی و اجتماعی ساکنان نیز بیشتر خواهد بود. شهروندی موقعیتی است که حقوق و تکالیف افراد جامعه را مشخص می‌کند و آگاهی از آن برای شهروندان و اداره‌کنندگان جامعه دارای اهمیت بوده و برای تحلیل این پدیده اجتماعی باید به ابعاد حقوق مدنی، سیاسی، اجتماعی و اقتصادی توجه نمود؛ که در نهایت ساماندهی برنامه‌هایی در راستای شناخت و رعایت وظایف شهروندی با ضریب ۰,۰۱۰ و ارتقاء سرزندگی، تنوع و نشاط شهری با ضریب ۰,۰۱۷ رتبه آخر را کسب کرده است.

جدول ۶. مقایسه دو به دو شاخص‌های بعد اجتماعی / فرهنگی

اجتماعی	۴-۱	۴-۲	۴-۳	۴-۴	۴-۵	۴-۶	۴-۷	۴-۸	۴-۹	۴-۱۰	۴-۱۱	۴-۱۲	۴-۱۳	۴-۱۴	۴-۱۵	۴-۱۶	۴-۱۷	۱۸- ۴	وزن
۴-۱	1	3	2	2	3	4	3	4	3	3	4	2	3	2	2	2	3	3	0.08
۴-۲	0.33	1	5	3	4	3	3	4	2	3	5	3	2	4	3	3	3	4	0.09
۴-۳	0.5	0.2	1	2	3	4	2	3	2	3	3	3	3	2	3	3	2	2	0.07
۴-۴	0.5	0.33	0.5	1	6	5	5	5	5	6	5	4	4	3	4	3	4	4	0.11
۴-۵	0.33	0.25	0.33	0.16	1	3	4	2	4	3	3	3	2	3	3	2	3	4	0.07
۴-۶	0.25	0.33	0.25	0.2	0.33	1	4	3	3	3	4	4	3	4	3	4	3	3	0.07
۴-۷	0.33	0.33	0.5	0.2	0.25	0.25	1	5	4	4	5	5	3	3	4	3	5	4	0.08
۴-۸	0.25	0.25	0.33	0.2	0.5	0.33	0.2	1	4	3	3	3	2	3	3	3	3	3	0.06
۴-۹	0.33	0.5	0.5	0.2	0.25	0.33	0.25	0.25	1	3	3	3	3	2	3	3	3	4	0.05
۴-۱۰	0.33	0.33	0.33	0.16	0.33	0.33	0.25	0.33	0.33	1	5	4	3	2	4	3	2	3	0.05
۴-۱۱	0.25	0.2	0.33	0.2	0.33	0.25	0.2	0.33	0.33	0.2	1	4	4	3	3	4	4	4	0.05
۴-۱۲	0.5	0.33	0.33	0.25	0.33	0.25	0.2	0.33	0.33	0.25	0.25	1	2	2	3	3	3	4	0.04
۴-۱۳	0.33	0.5	0.33	0.25	0.5	0.33	0.33	0.5	0.33	0.33	0.25	0.5	1	3	4	3	3	5	0.04
۴-۱۴	0.5	0.25	0.5	0.33	0.33	0.25	0.33	0.33	0.5	0.5	0.33	0.5	0.33	1	6	4	5	5	0.04
۴-۱۵	0.5	0.33	0.33	0.25	0.33	0.33	0.25	0.33	0.33	0.25	0.33	0.33	0.25	0.16	1	3	3	4	0.03
۴-۱۶	0.5	0.33	0.33	0.33	0.5	0.25	0.33	0.33	0.33	0.33	0.25	0.33	0.33	0.25	0.33	1	4	5	0.03
۴-۱۷	0.33	0.33	0.5	0.25	0.33	0.33	0.2	0.33	0.33	0.5	0.25	0.33	0.33	0.2	0.33	0.25	1	4	0.02
۴-۱۸	0.33	0.25	0.5	0.25	0.25	0.33	0.25	0.33	0.25	0.33	0.25	0.25	0.2	0.2	0.25	0.2	0.25	1	0.01
مجموع امتیازات																			۱,۰۰
نرخ ناسازگاری																			۰,۱

منبع: یافته‌های پژوهش؛ ۱۴۰۱

برای اینکه مدیریت یک شهر بتواند بصورت موفق عمل نماید نیاز به تدابیری دارد که زمینه توسعه بهینه آن را فراهم نماید. بدین منظور شاخص‌هایی چون مشارکت، پاسخگو بودن، مسئولیت‌پذیری، کارایی، شفافیت و بینش راهبردی توسط افراد و سازمان‌های جهانی معرفی شده. از این رو بعد مدیریتی در راستای توسعه مطلوب شهر کنگان بر اساس ۱۹ زیرمعیار مورد ارزیابی قرار گرفت. هدف پاسخگویی به مثابه خروجی و جوهره حکمروایی خوب این است که شهروندان از چرایی انتخاب گزینه‌ها و فرایندهای سیاستی مطلع شوند تا توانایی قضاوت و واکنش مناسب به اقدامات مدیریتی را بیابند. بنابراین با توجه به جدول (۷)، زیرمعیار مسئولیت‌پذیری و پاسخ‌گویی مدیران و مسئولان با ضریب ۰,۱۱۳ در اولویت اول قرار گرفته است. چشم‌اندازسازی مهم‌ترین رکن اسناد راهبردی توسعه در دنیای مدرن است و اصولاً تدوین راهبردهای کلان توسعه در هر نوع برنامه‌ای

بدون وجود انگیزش و تدوین چشم‌انداز به سختی معنی می‌شود. لذا تاثیر انگیزش و بینش راهبردی با ضریب ۰,۰۸۶ اولویت دوم را داراست. همچنین وضعیت پشتیبانی و حمایت با ضریب ۰,۰۸۱ اولویت سوم و میزان محاسبه‌پذیری با ضریب ۰,۰۸۰ اولویت چهارم را بدست آورده‌اند. در آخر میزان تمرکززدایی و تفویض اختیار به مردم و میزان کارایی و شفافیت عملکرد سازمان‌ها با ضریب ۰,۰۱۸ و ۰,۰۱۶ قرار گرفته‌اند. بر این اساس شفافیت عملکرد لازمه افزایش میزان حمایت سازمانی است؛ و همسانی رفتار و گفتار مدیران و نشان دادن دغدغه خاطر نسبت به امور باید تعدیل و سازماندهی شود؛ تا منجر به مدیریت مطلوب شهر گردد.

جدول ۷. مقایسه دو به دو شاخص‌های بعد مدیریتی / سیاسی

مدیریتی	۵-۱	۵-۲	۵-۳	۵-۴	۵-۵	۵-۶	۵-۷	۵-۸	۵-۹	۱۰-	۱۱-	۱۲-	۱۳-	۱۴-	۱۵-	۱۶-	۱۷-	۱۸-	۱۹-	وزن
۵-۱	1	5	4	5	3	4	3	3	4	3	4	3	4	4	4	4	4	3	2	0.11
۵-۲	0.2	1	4	3	3	3	2	4	4	3	3	3	3	2	3	2	3	3	2	0.09
۵-۳	0.25	0.25	1	3	2	4	3	3	3	4	4	1	3	2	3	3	4	2	2	0.08
۵-۴	0.2	0.33	0.33	1	4	5	3	3	4	4	3	2	3	2	3	4	2	2	2	0.08
۵-۵	0.33	0.33	0.5	0.25	1	3	2	3	3	4	3	2	4	2	3	4	4	3	3	0.08
۵-۶	0.25	0.33	0.25	0.2	0.33	1	4	3	2	2	3	3	2	3	3	2	2	2	2	0.06
۵-۷	0.33	0.5	0.33	0.33	0.5	0.25	1	2	4	3	2	3	4	4	4	4	2	2	3	0.07
۵-۸	0.33	0.25	0.33	0.33	0.33	0.33	0.5	1	3	2	2	3	3	4	3	2	2	3	2	0.05
۵-۹	0.25	0.25	0.33	0.25	0.33	0.5	0.25	0.33	1	2	3	3	4	3	3	3	3	3	3	0.06
۵-۱۰	0.33	0.33	0.25	0.25	0.25	0.5	0.33	0.5	0.5	1	3	3	3	4	3	3	3	3	4	0.06
۵-۱۱	0.25	0.33	0.25	0.33	0.33	0.33	0.5	0.5	0.33	0.33	1	3	2	4	2	3	3	3	1	0.04
۵-۱۲	0.33	0.33	1	0.5	0.5	0.33	0.33	0.33	0.33	0.33	0.33	1	4	3	3	3	3	3	2	0.04
۵-۱۳	0.25	0.33	0.33	0.33	0.25	0.5	0.25	0.33	0.25	0.33	0.5	0.25	1	3	3	3	3	2	2	0.04
۵-۱۴	0.25	0.5	0.5	0.5	0.5	0.33	0.25	0.25	0.33	0.25	0.25	0.33	0.33	1	2	2	4	2	2	0.03
۵-۱۵	0.25	0.33	0.33	0.33	0.33	0.33	0.25	0.33	0.33	0.33	0.5	0.33	0.33	0.5	1	4	4	4	3	0.04
۵-۱۶	0.25	0.5	0.33	0.25	0.25	0.5	0.25	0.5	0.33	0.33	0.33	0.33	0.33	0.5	0.25	1	3	3	3	0.03
۵-۱۷	0.25	0.33	0.25	0.5	0.25	0.5	0.5	0.5	0.33	0.33	0.33	0.33	0.33	0.25	0.25	0.33	1	4	2	0.02
۵-۱۸	0.33	0.33	0.5	0.5	0.33	0.5	0.5	0.33	0.33	0.33	0.33	0.33	0.5	0.5	0.25	0.33	0.25	1	3	0.02
۵-۱۹	0.5	0.5	0.5	0.5	0.33	0.5	0.33	0.5	0.33	0.25	1	0.5	0.5	0.5	0.33	0.33	0.5	0.33	1	0.02
مجموع امتیازات																				۱,۰۰
نرخ ناسازگاری																				0.1

منبع: یافته‌های پژوهش؛ ۱۴۰۱

۴. بحث

ارزیابی میزان توسعه نواحی و محلات شهری در ابعاد مختلف از وظایف برنامه‌ریزان شهری است؛ تا میزان برخورداری آنها مشخص و به الگوی مناسب ارائه امکانات منجر شود. بنابراین در پژوهش حاضر ۸۴ شاخص از مجموع نظریات مدیریتی موثر در توسعه شهری در جهت اولویت‌بندی شاخص‌های مدیریتی موثر در توسعه شهرکنگان انتخاب و همراه با محلات ده‌گانه این شهر مورد تحلیل قرار گرفته و سعی شده با مقایسه زوجی بین ابعاد و شاخص‌های رویکردهای مورد نظر تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی جهت توسعه مطلوب و پایدار محلات شهرکنگان تسهیل شود.

بنابراین اولویت‌بندی معیارهای مدیریتی از نظر کارشناسان حوزه شهری در فرایند تحلیل سلسله‌مراتبی گویای آن است که معیار مدیریتی / سیاسی مهمترین معیار در شهرکنگان و مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی مدیران و مسئولان و تاثیر انگیزش و بینش راهبردی مهمترین زیرمعیارهای آن هستند. معیار اجتماعی / فرهنگی اولویت دوم را به خود اختصاص داده و در این حوزه میزان برخورداری از عدالت اجتماعی و جامعه‌محوری و اقدام جمعی مهمترین زیرمعیارها هستند. در مرتبه سوم معیار اقتصادی قرار گرفته که تاثیر سهم نفت و رشد نرخ فروش مهمترین زیرمعیار آن است. در نهایت رتبه‌های چهارم و پنجم مربوط به معیارهای کالبدی و زیست‌محیطی می‌باشد؛ که در حوزه کالبدی تاثیر رعایت قوانین و مدیریت توسعه شهری و اقدامات عمرانی و زیرساخت‌های شهری مهمترین زیرمعیارها و تاثیر مدیریت و دانش زیست‌محیطی مهمترین زیرمعیار حوزه زیست‌محیطی است.

در رتبه‌بندی محلات شهرکنگان نیز نتایج تحلیل سلسله‌مراتبی نشان می‌دهد محله چهار(دارایی) و دو(قائم) که از لحاظ کالبد نسبتا جدید هستند، با در برداشتن بسیاری از ادارات شهر از جمله اداره مالیات، دادگستری، هلال‌احمر، جهاد کشاورزی به ترتیب در رتبه‌های اول و دوم قرار گرفته‌اند. بخشی از محله دو به منازل و زمین‌های سازمانی، مسکن مهر و ملی اختصاص داده شده و بخش دیگر ساختمان‌های ویلایی است که توسعه چشمگیری را تجربه می‌کند. محله سه(گردان) و هفت(شهرک شهیدبهبشتی) که هر دو جزء محله‌های میانی کنگان هستند، در رتبه‌های سوم و چهارم قرار گرفته‌اند. همچنین محله پنج(حسین‌آباد) و نه(برق و ایثار) در رتبه پنجم قرار دارند، که محله ایثار در مجاورت محله دارایی بوده و رو به توسعه و جمعیت‌گیری است و ساکنان این محله اغلب مهاجران و کارمندان شاغل در پارس جنوبی و طبقه متوسط به بالا هستند. محله یک که ابتدا محله حاشیه‌نشین‌های شهر بوده، اکنون توسعه‌یافته و شامل دو بخش بافت متفاوت(گوده) و (شهرک پریشانی) می‌باشد در رتبه ششم، محله شش(کوزه‌گری) نیز که از محلات قدیمی بوده و بومیان شهر را شامل می‌شود در رتبه هفتم قرار گرفته است. محله هشت(فرهنگیان و غدیر) که بسیاری از ساکنان آن طی راه‌اندازی فازهای پارس جنوبی مجبور به جابجایی به آنجا شده‌اند در رتبه هشتم و در نهایت محله ده(مرکز شهر) در رتبه نهم قرار گرفته است.

ویرتودس (۲۰۱۶)، در مطالعه خود تنها نقاط قوت و ضعف نقش حکمروایی در مقیاس محلی را موثر توصیف نموده و می‌گوید جهت شناسایی فرایندهای استفاده شده به وسیله دولت محلی برای تسهیلات، مشارکت جامعه محلی در تصمیم‌گیری برنامه‌ریزی فضایی در شهر یا محله نیازمند است. اسمیت (۲۰۱۸)، تنها با تاکید بر خدمات اقتصادی، اجتماعی مدیریت نشان داد که اولویت اصلی در خدمات‌رسانی شهری، حکمرانی محلی بر اساس پیوند شهروندان و مدیران است. ساگی و همکاران (۲۰۲۲)، به مطالعه‌ای با هدف انتخاب مناسبترین تقسیم‌بندی محله‌ها برای حکمرانی و مدیریت شهری از میان مجموعه‌ای از سناریوها پرداخته‌اند. این کار تنها امکان طراحی سیاست‌های شهری متناسب با ویژگی‌های خاص هر یک از محله‌ها را فراهم می‌کند. آقامیرلو و همکاران (۱۳۹۸)، در تحلیل الگوی فعلی مدیریت شهری کلانشهر تبریز تنها به مطالعه شکاف موجود بین سیستم سنتی و رویکرد مدیریت استراتژیک و تحلیل شش مولفه اجرایی، اقتصادی، تصمیم‌گیری، عملکردی، مشارکتی و هوشمندسازی و در ادامه به بررسی مولفه‌های ارتباطی، نگرشی، نهادی و هنجاری در توسعه رویکرد مدیریت استراتژیک پرداخته‌اند. پوراحمد و همکاران (۱۳۹۷)، تنها به بررسی مولفه‌های حکمروایی خوب شهری در ابعاد محله‌های شهری می‌پردازند و با دیدی منطقه‌ای و محلی به بررسی این مفهوم پرداخته‌اند. تقوایی و همکاران (۱۴۰۱)، نیز در مطالعه خود تنها به شناسایی ۱۹ نقطه قوت و فرصت به عنوان فاکتورهای مثبت و ۲۱ نقطه ضعف و تهدید به عنوان محدودیت‌های پیش روی مدیریت یکپارچه کلان‌شهر تهران شناسایی نموده‌اند. بنابراین همانطور که بررسی‌ها نشان می‌دهد پژوهش‌های صورت گرفته عمدتاً به یکی از رویکردهای مدیریت شهری پرداخته‌اند؛ اما تمرکز و جامعیت این پژوهش در استفاده از شاخص‌های مشترک رویکردهای چهارده‌گانه مدیریتی است که در راستای تحقق توسعه شهری مکمل هم هستند؛ از جهتی دیگر باید این مهم را در نظر گرفت که شهر دارای ابعاد کالبدی، زیست‌محیطی، اقتصادی، اجتماعی/فرهنگی و مدیریتی/سیاسی است و برنامه‌ریزی‌ها باید تمام این ابعاد را در نظر گیرد؛ که این پژوهش ۸۴ شاخص را در پنج بعد در راستای تحقق توسعه شهر کنگان در نظر گرفته است. بعلاوه در منطقه مورد مطالعه و با این عنوان تاکنون مطالعه‌ای انجام نشده است.

۵. نتیجه‌گیری

نتایج یافته‌ها نشان داد در بعد کالبدی شاخص تاثیر رعایت قوانین و مدیریت توسعه شهری با ضریب ۳,۷، اولویت اول، و شاخص‌های میزان برخورداری از تراکم و سرانه‌های شهری متعادل و اثر تفکیک فضایی و تقسیمات شهری در مدیریت بهینه توسعه شهر با ضریب ۰,۴۶ و ۰,۴۱ در اولویت آخر قرار دارد. در بعد زیست‌محیطی اولویت اول با ضریب ۰,۱۲۷، مربوط به شاخص تاثیر مدیریت و دانش زیست‌محیطی، و در آخر شاخص‌های ارزیابی پیامدها و اثرات زیست‌محیطی شهری و برنامه‌ریزی جهت ایجاد تناسب بین معماری با اقلیم و جغرافیا با ضریب ۰,۰۱۵ و ۰,۰۱۹ قرار دارد. در بعد اقتصادی نیز اولویت اول با ضریب ۰,۱۲۱، مربوط

به شاخص تاثیر سهم نفت و رشد نرخ فروش، و در آخر شاخص برآورد اثر تحریم‌ها و شوک‌های ارزی بر اقتصاد شهر با ضریب ۰,۰۱۷ و سرانه تولید و منابع درآمد پایدار شهری با ضریب ۰,۰۲۱ قرار دارد. در بعد اجتماعی/ فرهنگی شاخص میزان برخورداری از عدالت اجتماعی با ضریب ۰,۱۱۲ در اولویت اول، و ارتقاء سرزندگی- تنوع و نشاط شهری با ضریب ۰,۰۱۷ رتبه آخر را به خود اختصاص داده است. همچنین در بعد مدیریتی/ سیاسی شاخص مسئولیت‌پذیری و پاسخ‌گویی مدیران و مسئولان با ضریب ۰,۱۱۳، اولویت اول، و شاخص میزان تمرکززدایی و تفویض اختیار به مردم و میزان کارایی و شفافیت عملکرد سازمان‌ها با ضریب ۰,۰۱۸ و ۰,۰۱۶ در اولویت آخر قرار گرفته است. در مقایسه زوجی محلات شهر کنگان نسبت به بعد کالبدی محله ۴ با امتیاز ۲,۴ رتبه اول و محله ۸ با امتیاز ۰,۶ رتبه آخر را به دست آورده است. در بعد زیست‌محیطی محله دو رتبه اول و محله ده رتبه آخر، در بعد اقتصادی محله سه رتبه اول و محله نه رتبه آخر را به خود اختصاص داده است. در بعد اجتماعی/ فرهنگی محله سه رتبه اول و محله نه رتبه آخر و در نهایت در بعد مدیریتی-سیاسی محله چهار رتبه اول و محله هشت رتبه آخر را به خود اختصاص داده است. در انتها برای اولویت‌بندی شاخص‌های مدیریتی موثر در توسعه شهرک‌نگان و مقایسه محله‌های ده‌گانه شهر بر مبنای معیارهای تعیین شده می‌توان بیان نمود که محله چهار(دارایی) و دو(قائم) به ترتیب مطلوبترین شرایط را دارا هستند. همچنین محله ده به لحاظ شاخص‌های بررسی شده بدترین شرایط را داشته و در رتبه نهم قرار گرفته است. بنابراین با توجه به نتایج تحلیل‌ها شاخص‌های مورد نظر در توسعه شهر و محلات تاثیر یکسانی نداشته و نیاز به برنامه‌ریزی و مدیریت صحیح دارد. لذا برای بررسی بهتر و دقیق‌تر رویکردهای مدیریتی موثر در توسعه شهرک‌نگان پیشنهاد می‌شود:

- در بعد کالبدی: ظرفیت‌سازی و بهینه‌سازی و استفاده از مقیاس مناسب در طرح‌های شهری با رعایت قوانین و مدیریت توسعه شهری؛ بهبود اقدامات عمرانی و زیرساخت‌های شهری با استفاده از بازآفرینی و بازسازی شهر با اولویت محله‌های ۸، ۱۰، ۶، ۹.

- بعد زیست‌محیطی: ارتقاء مدیریت و دانش زیست‌محیطی و بکارگیری راهبردهایی جهت کاهش آلودگی‌ها و توجه مدیران و مسئولان شهری به موضوع ورود پسماندهای پتروشیمی‌ها و پالایشگاه‌های پارس جنوبی به آبهای خلیج فارس و ارزیابی اثرات زیست‌محیطی شهری با اولویت‌دهی به محلات ۱۰، ۸، ۳، ۱، ۶، ۷، ۵.

- بعد اقتصادی: برنامه‌ریزی جهت توسعه صنعت گردشگری با هدف کاهش تکیه اقتصاد شهرک‌نگان به نفت و گاز و پتروشیمی.

- بعد اجتماعی- فرهنگی: تامین منافع عمومی و رفع نیازهای اساسی با رویکرد افزایش عدالت اجتماعی. توجه به ویژگی‌های جمعیت‌شناختی با رویکرد جامعه‌محور نمودن شهر کنگان و موفقیت در انجام اقدامات جمعی.

- بعد مدیریتی - سیاسی: مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی مدیران و مسئولان جهت ساماندهی شهر در راستای تحقق پایداری شهری. اجرای راهبردها و برنامه‌های انگیزشی در بین شهروندان به منظور افزایش میزان تمایل به شرکت در اجرای برنامه‌های شهرداری در سطح شهر با اولویت محله‌های ۱۰، ۸.

کتاب‌نامه

- باقری، ن.، رضویان، م. ت.، توکلی نیا، ج. (۱۳۹۸). نقش مدیریت شهری در پایداری گردشگری محله (مطالعه موردی: محله تجریش با رویکرد سبز)، فصلنامه علمی- پژوهشی نگرش‌های نو در جغرافیای انسانی، ۱۱(۴)، ۱۷-۳۷.
- پارسا، ا.ع.، مهرکام، م.، حسنی مقدم، ف. (۱۳۹۹). تاثیر تحریم‌های اقتصادی و ارتباطات سیاسی بر درآمدها و شکاف مالیاتی: آزمون تئوری اقتصاد سیاسی، پژوهش‌نامه مالیات، ۴۸(۹۶)، ۸۳-۱۰۷.
- پرهیزکار، ا.، فیروزبخت، ع. (۱۳۹۰). چشم‌انداز مدیریت شهری در ایران با تاکید بر توسعه پایدار شهری. فصلنامه جغرافیایی سرزمین، ۸(۳۲)، ۴۳-۶۶.
- پور احمد، ا.، پیری، ا.، محمدی، ی.، پارسا، ش.، حیدری، س. (۱۳۹۷). حکمروایی خوب شهری در محله‌های شهری (مورد مطالعه: شهر مریوان)، فصلنامه علمی-پژوهشی اقتصاد و مدیریت شهری، ۲۴(۶)، ۸۱-۹۸.
- پوراحمد، ا.، مهدیان بهنمیری، م.، مهدی، ع. (۱۳۹۲). تحلیلی بر عوامل عدم تحقق مدیریت واحد شهری از دیدگاه قوانین موجود، فصلنامه اقتصاد و مدیریت شهری، ۲، ۳۱-۵۰.
- تقوایی، م.، بابا نسب، ر.، موسوی، ج. (۱۳۸۸). تحلیلی بر سنجش عوامل موثر بر مشارکت شهروندان در مدیریت شهری مطالعه موردی منطقه ۴ تبریز، مجله مطالعات و پژوهش‌های شهری و منطقه‌ای، ۱(۲)، ۱۹-۳۶.
- تقوایی، م.، کیومرثی، ح. (۱۳۹۱). کاربرد تکنیکها و مدل‌های برنامه‌ریزی و مدیریت توریسم، اصفهان: انتشارات معظمی.
- تقوایی، م.، صفرآبادی، ا. (۱۳۹۰). نقش مدیریت شهری در دستیابی به توسعه پایدار گردشگری شهری مطالعه موردی- شهر کرمانشاه، مطالعات جغرافیایی مناطق خشک، ۱(۴)، ۳۵-۵۲.
- تقوایی، م.، صفرآبادی، ا. (۱۳۹۲). توسعه پایدار شهری و برخی عوامل موثر بر آن (مورد مطالعه: شهر کرمانشاه)، مطالعات جامعه‌شناختی شهری، ۳(۶)، ۱-۲۲.
- تقوایی، م.، رجب‌صلاحی، ح.، شفیعی، م. (۱۴۰۱). تحلیلی بر راهبردهای تحقق مدیریت یکپارچه شهری (مطالعه موردی: شهر تهران)، مجله جغرافیا و توسعه ناحیه‌ای، ۲۰(۱)، ۸۵-۱۱۸.
- حاجی‌علی‌زاده، ج.، موسوی، ج.، زرافشان، ع. (۱۳۹۵). تحلیلی بر همبستگی بین الگوی حکمروایی شایسته شهری و میزان مشارکت شهروندی (مطالعه موردی شهر شیراز)، فضای جغرافیایی، ۱۶(۵۴)، ۲۳۷-۲۶۰.
- حاجی‌لو، ز.، ارغان، ع.، دریا‌باری، س. ج.، فرهودی، ر. (۱۳۹۷). تحلیلی بر عوامل موثر بر نظام مدیریت شهری کلانشهر تهران در راستای مدیریت یکپارچه شهری، جغرافیا (برنامه‌ریزی منطقه‌ای)، ۹(۱)، ۱۵۹-۱۴۱.
- رجب‌صلاحی، ح.، تقوایی، م.، ضرابی، ا. (۱۳۹۸). تحلیل شاخص‌های تاثیرگذار بر پیاده‌سازی مدیریت یکپارچه شهری (مطالعه موردی: کلانشهر تهران)، فصلنامه مدیریت شهری، ۵۴، ۲۸۲-۲۶۱.

رضایی آقامیرلو، م. ر.، پورمحمدی، م. ر.، حسین‌زاده دلیر، ک. (۱۳۹۸). تحلیل الگوهای مدیریت شهری در ایران با تاکید بر مدیریت استراتژیک در کلان‌شهر تبریز، فصلنامه علمی-پژوهشی جغرافیا (برنامه‌ریزی منطقه‌ای)، ۹(۳)، ۲۱۱-۱۹۹.

رضایی، م. ر.، کریمی، ب. (۱۳۹۵). اولویت‌بندی و تعیین استراتژی‌های توسعه شهر (CDS) شیراز با استفاده از AHP، پژوهش و برنامه‌ریزی شهری، ۷(۲۴)، ۶۰-۴۳.

زمانی، ط.، و اسدپور، ح. (۱۳۹۳). نقش بندر کنگان در تحولات سیاسی و اقتصادی خلیج فارس (از صفویه تا پایان پهلوی اول). بوشهر: پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه خلیج فارس.

زیاری، ک.، یداله‌نیا، ه.، یداله‌نیا، ح. (۱۳۹۹). تحلیل عملکرد مدیریت شهری با تاکید بر شاخص‌های حکمروایی خوب از منظر شهروندان (مورد مطالعه: شهر ساری)، پژوهش و برنامه‌ریزی شهری، ۱۱(۴۰)، ۱۶-۱.

سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور. (۱۳۸۸). ظرفیت‌سازی شهرداریها، تهران، مجموعه کتابهای آموزشی شهرداری‌ها.

سالنامه آماری استان بوشهر. ۱۳۹۹.

سبحانی، ح.، ابوحمزه، د.، زمانی، ر. (۱۳۹۸). تحلیل پایداری تورم از منظر اقتصاد سیاسی ایران، دو فصلنامه علمی جستارهای اقتصادی ایران، ۱۶(۳۱)، ۶۹-۴۱.

سعادتپور علویق، ر.، بیگ‌بابایی، ب.، حسین‌زاده دلیر، ک. (۱۴۰۰). تبیین مدیریت یکپارچه شهری در رفاه و امنیت شهری (مطالعه موردی: کلانشهر تبریز)، نگرش‌های نو در جغرافیای انسانی، ۱۳(۲)، ۵۲۷-۵۴۱.

شبیعه، ا. (۱۳۸۲). لزوم تحول مدیریت شهری در ایران، مجله جغرافیا و توسعه، ۶۲-۳۷.

عزیزی، م. م.، ابویی‌اردکان، م.، نوری، ن. (۱۳۹۱). بررسی نقش کنشگران و ابزارهای مدیریت شهری در یکپارچگی مدیریت کلانشهر تهران، هویت شهر، ۱۰(۶)، ۱۶-۵.

فیروزی، م. ع.، امان‌پور، س.، زارعی، ج. (۱۳۹۸). تحلیل بسترهای نهادی تحقق مدیریت یکپارچه در بازآفرینی شهری پایدار بافت‌های فرسوده (منطقه موردی: شهر اهواز)، پژوهش‌های جغرافیای انسانی، ۵۱(۴)، ۹۰۹-۸۹۱.

کماسی، ح.، حسینی، س. ع. (۱۳۹۳). تبیین رابطه بین عملکرد مدیریت شهری و سرمایه اجتماعی شهروندان (مطالعه موردی: محله ولیعصر شمالی)، برنامه‌ریزی فضایی (جغرافیا)، ۴(۳)، ۱۴-۱۵۶-۱۳۵.

محمدی، ع.، رفیعی، ف. (۱۳۹۵). بررسی نقش برنامه ریزی محله مبنا در تحقق توسعه پایدار محله ای (مطالعه موردی: محله حسینیه زنجان)، پژوهش‌های جغرافیای برنامه ریزی شهری، ۴(۳)، ۳۶۷-۳۴۷.

ملاکی، ط.، و دانش‌پور، ع. (۱۳۹۸). تحلیل اثرات صنعت نفت بر تاب‌آوری شهر کنگان و ارائه برنامه راهبردی مناسب آن. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علم و صنعت.

نظریان، ا.، رحیمی، م. (۱۳۹۲). ضرورت بازبینی مدل مدیریت شهر تهران و انتخاب مدل برتر، دو فصلنامه مدیریت شهری، ۳۱، ۱۳۷-۱۲۵.

هاشمی، س. م.، روشنعلی، م.، اسماعیلی، ت. (۱۳۹۷). تحقق بخشی رهیافت حکمروایی شایسته شهری در توسعه پایدار شهری (مطالعه موردی: شهر بهشهر)، ۱۰(۳۷)، ۲۷-۷.

- Almudi, T. (2008). Opportunities and Problems for Participatory Management in the Peixe Lagoon National Park, Southern Brazil, Thesis for the degree of Master of Natural Resources, University of Manitoba, Canada.
- Asian Development Bank. (2004). City Development Strategies to Reduce Poverty. Manila. Hall, Peter; Ulrich Pfeiffer, *Urban Future* 21. E&FN Spon, P12.
- Badach, J., & Dymnicka, M. (2017). Concept of Good Urban Governance and its Application in Sustainable Urban planning, LOP Conference Series: *Materials Science and Engineering*, 245, 082017, 1-9.
- Besley, T. (2016). Public-Private Partnerships for the Provision of Public Goods: Theory and an Application to NGOs. *Elsevier*, (71)3, 356-371.
- Biswas, R., Jana, A., Arya, K., & Ramamritham, K. (2019). A good-governance framework for urban management, *Journal of Urban Management* 8, 225-236.
- Cities Alliance. (2006). guide to city development strategies improving urban performance, first printing.
- Cvetanovic, S., Despotovic, D., & Filipovic, M. (2016). The Concept of Social Capital in Economic Theory, *Economic*, 61(1), 73-84.
- Dallas, A.T., Sackey, B., Owusu, G., & Bawakyillenuo, S. (2019). Building the adaptive capacity for livelihood improvements of Sahel Savannah farmers through NGO-led adaptation interventions, journal *Risk Management* 26, 1-9.
- de Almeida, R. G. (2018). From "what is new political economy" to "why is everything new political economy?", CHOPE Working Paper, Duke University, *Center for the History of Political Economy* 16, 1-30.
- Deakin, M., & Alasdair, R. (2014). Sustainable urban development: Use of the environmental assessment methods, *Sustainable Cities and Society*, 10, 39-48.
- Engin, Z., van Dijk, J., Lan, T., Longley, P.A., Treleaven, P.H., Batty, M., & Penn, A. (2020). Data-driven urban management: Mapping the landscape, journal of *Urban Management* 9, 140-150.
- Galkina, T., & Yang, M. (2020). Bringing Nordic Slush to Asia: Entrepreneurial internationalization of an NGO as a social movement, journal *International Business Review* 29, 1-14.
- Kheloufi, S., Capezzali, M., Rager, J., von Gunten, D., Fesefeldt, M., & Arnaudo, M. (2021). Multi-energy planning of a city neighbourhood and improved stakeholders' engagement Application to a Swiss test-case, *Energy Reports* 7, 343-350.
- Ladies, D.Ch., & Gentlemen. (2021), *NGO Statement on Statelessness*, EXECUTIVE COMMITTEE OF THE HIGH COMMISSIONER'S PROGRAMME STANDING COMMITTEE 81 ST MEETING 5-7 JULY, 1-3.
- Liu, G., Fu, X., Han, Q., Huang, R., & Zhuang, T. (2021). Research on the collaborative governance of urban regeneration based on a Bayesian network: The case of Chongqing, journal *Land Use Policy* 109, 1-14.
- Li, J., Krishnamurthy, S., Roders, A.P., & Wesemael, P.V. (2020). Informing or consulting? Exploring community participation within urban heritage management in China, journal *Habitat International* 105, 1-11.
- Macdonald, D., Peacock, K., Dew, A., Fisher, K.R., & Boydell, K.M. (2022). Photovoice as a platform for empowerment of women with disability, *SSM - journal Qualitative Research in Health* 2, 1-7.
- McLaughlin, B. (1973). Control and Urban Planning, London. *Faber and Faber*.
- Medeiros, T., & Van der zwet, A. (2020). "Sustainable and Integrated Urban Planning and Governance in Metropolitan and Medium-Sized Cities", *Sustainability*, 12, 1-19.
- Meyer, N., & Auriacombe, C.H. (2019). Good Urban Governance and City Resilience: An Afrocentric Approach to Sustainable Development, *Sustainability*, 11, 1-18.

- Muhamad Khair, N., KH., Ern Lee, KH., & Mokhtar, M.(2020). Sustainable City and Community Empowerment through the Implementation of Community-Based Monitoring: A Conceptual Approach, *Sustainability* 12, 1-16.
- Mueller, D. C.(2015). Public choice, social choice, and political economy. *Public Choice* 163, 379-387.
- Pourbagheri, A., Taghvaei, M., & Shafiei, M.(2022). Analysis of indicators and explanation of creative city development strategies (Case study: Shiraz city), *Journal of Positive School Psychology* 6(7), 301-321.
- Protik, A. E., Nichols-Barrer, I., Berman, J., & Sloan, M.(2018). Bridging the information gap between citizens and local governments: Evidence from a civic participation strengthening program in Rwanda, *journal World Development* 108, 145–156.
- Purnomo, H., Kusumadewi, S.D., Ilham, Q.P., Puspitaloka, D., Hayati, D., Sanjaya, M., Okarda, B., Dewi, S., Dermawan, A., & Brady, M.A.(2021). A political-economy model to reduce fire and improve livelihoods in Indonesia’s lowlands, *journal Forest Policy and Economics* 130, 1-26.
- Rizter, g.(2008). *popular participation in development*, paris, unesco, first edition, 289p.
- Sagi, A., Gal, A., Czamanski, D., & Broitma, D. (2022). Uncovering the shape of neighborhoods: Harnessing data analytics for a smart governance of urban areas, *Journal of Urban Management* 11, 178–187.
- Schwab, O. (2016). Integrated Urban Development, The system for strategy development – and basics on the evaluation approach in Berlin The result orientation: *Cohesion policy at Work Sofia*, 16-17 Juni 2016, 1-10.
- Scout, A., J. (2005). City, Rivers of the world, Translation, pantea Lotfe Kazemy, *thran publication processing and urban planning*.
- Smit, W. (2018). Urban governance and urban food systems in Africa: Examining the linkages. *Cities*, 58, 80-86.
- Stren, R. (1993). urban management in development assistance , *cities*, 10(2), www.pajoohe.com.
- Strielkowski, W., Shishkin, A., Galanov, V.(2016). MODERN MANAGEMENT: BEYOND TRADITIONAL MANAGERIAL PRACTICES, *POLISH JOURNAL OF MANAGEMENT STUDIES*, 14 (2), 225-231.
- Teles, f.(2012). Local Governance, Identity and Social Capital: Framework for Administrative Reform, Theoretical and Empirical Researches in *Urban Management*, 7(4), 20-34.
- Tuke, T., Karunakaran, R ., & Huka, R.(2017). Role of Local Government for Community Development A Study in Aleta Wondo Town Administration, Sidama Zone, SNNPR State, Ethiopia, *IOSR Journal of Humanities and Social Science (IOSRJHSS)*, 22 (9), 64-71.
- UNDP. (2001). Advancing Good Governance, www.adp.org.
- UN Habitat.(2012). “*principles of Good Urban Governance. From: United Nations Human Settlements Programme*”. www.unhabitat.org/campaigns/governance/principles.asp. Accessed 2014/8/10.
- Vicini, A. (2011). The Public Choice and the traditional view of political science ,*MPRA Munich Personal RePEc Archive*, 1-5.
- Virtudes, A. (2016). Good Governance Principles in Spatial Planning at Local Scale. *Procedia engineering*, 161, 1710-1714.
- Xu , Z., Zhang, J., Zhang, ZH, Li, CH, & Wang, K.(2020). How to perceive the impacts of land supply on urban management efficiency: Evidence from China’s 315 cities, *journal Habitat International* 98, 1-14.